

Portret partnerstwa Ponidzie

Raport diagnostyczny – wybór treści
Kwiecień 2021

Meandry rzeki Nidy, fot. Archiwum UG Kije

Partnerstwo Ponidzie

Partnerstwo Ponidzie zostało zawiązane na mocy porozumienia jednostek samorządu terytorialnego na rzecz utworzenia Obszaru Strategicznej Interwencji Ponidzie (OSI Ponidzie). Współtworzy je dziewięć gmin przynależnych administracyjnie do trzech powiatów województwa świętokrzyskiego – powiatu pińczowskiego, powiatu buskiego i powiatu jędrzejowskiego – oraz jeden samorząd powiatowy. Skład partnerstwa prezentuje się następująco: Miasto i Gmina Pińczów, Gmina Kije, Gmina Michałów, Gmina Złota oraz Powiat Pińczowski, Miasto i Gmina Jędrzejów, Gmina Imielno oraz Gmina Sobków, Miasto i Gmina Nowy Korczyn oraz Miasto i Gmina Wiślica.

Partnerstwo Ponidzie

Partnerskie gminy są ze sobą powiązane terytorialnie – bezpośrednio sąsiedztwo i funkcjonalnie, w szczególności gospodarczo i administracyjnie. Partnerstwo Ponidzie współtworzą dwa miasta powiatowe – miasto Jędrzejów oraz miasto Pińczów, a także dwie mniejsze jednostki miejskie – Wiślica i Nowy Korczyn. Obecność na terenie partnerstwa jednostek o znaczeniu powiatowym sprawia, iż oprócz funkcji administracyjnych i gospodarczych koncentrują one również ważne funkcje społeczne.

Partnerstwo Ponidzie

W ocenie partnerów istnieje wiele elementów łączących współpracujące samorządy – wspólna historia i tradycja, rzeka Nida, dziedzictwo przyrodnicze oraz tkwiący w nim potencjał turystyczny, dominująca rola gospodarki opartej na rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym, a także wspólne problemy takie jak: postępująca depopulacja, starzenie się społeczeństwa, niewystarczająca dostępność usług komunalnych czy mało konkurencyjny rynek pracy. Dlatego też tym co integruje partnerów i motywuje do podejmowania wspólnych przedsięwzięć jest przede wszystkim chęć działania na rzecz społeczności lokalnej i poprawa jakości życia mieszkańców Ponidzia.

Główne bariery oraz problemy i deficyty rozwojowe obszaru partnerstwa

- depopulacja i starzenie się społeczeństwa,
 - niezadowalająca jakość powietrza,
 - niezadowalający stan wód powierzchniowych,
 - niewystarczająca dostępność usług komunalnych,
 - niska dostępność komunikacyjna
-

Główne bariery oraz problemy i deficyty rozwojowe obszaru partnerstwa

- niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
 - niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy,
 - niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy,
 - niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców
-

Depopulacja i starzenie się społeczeństwa

Zmiany demograficzne obniżają potencjał rozwojowy obszaru partnerstwa – liczba mieszkańców systematycznie maleje, zmniejsza się grupa osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja demograficzna oddziałuje na wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego na obszarze partnerstwa. Zmiany następują dość powoli i choć z roku na rok są niewielkie, długofalowo powodują bardzo niekorzystne skutki w zakresie kapitału ludnościowego, społecznego oraz zasobów pracy. Następuje wzrost kosztów społecznych i obciążeń grupy aktywnej zawodowo.

Niezadawalająca dostępność usług komunalnych

Z ogólnej oceny wynika, iż gospodarka ściekowa na obszarze partnerstwa nie spełnia współczesnych kryteriów i oczekiwań mieszkańców. System zagospodarowania nieczystości ciekłych, w którym znaczącą rolę odgrywa nadal gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych stanowi poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego. Jest to problem wymagający podjęcia ukierunkowanych działań zważywszy, iż flora i fauna obszaru partnerstwa są postrzegane jako jeden z najważniejszych walorów, zasobów i potencjałów, który należy otoczyć szczególną ochroną.

Niezadawalająca jakość powietrza

W ogólnej ocenie stan powietrza na obszarze partnerstwa nie jest zadowalający – w 2018 roku pod względem ochrony zdrowia została przekroczona dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami normy stężeń pyłu PM10. Analogiczna sytuacja dotyczy średniorocznego stężenia pyłu PM2. Na obszarze partnerstwa występują również przekroczenia stężeń pyłu B(a)P, które są charakterystyczne dla całego województwa świętokrzyskiego.

Niezadawalający stan wód powierzchniowych

Istotnym zagrożeniem dla środowiska wodnego jest niedorozwój infrastruktury komunalnej (głównie wodno-kanalizacyjnej), jak również zanieczyszczenia obszarowe wśród których znaczny udział stanowią zanieczyszczenia powstające w wyniku rolniczego zagospodarowania terenu, a także zanieczyszczone wody deszczowe.

Niska dostępność komunikacyjna

Jak wynika z przeprowadzonych badań obszar partnerstwa cechuje niewystarczający stopień skomunikowania z miastami i powiatami ościennymi. Na obszarze partnerstwa znajduje się wiele miejscowości, które nie są obsługiwane przez komunikację zbiorową. Sytuację pogarsza niezadowalający stan części infrastruktury drogowej, braki w infrastrukturze przeznaczony dla pieszych oraz w infrastrukturze oświetleniowej (przede wszystkich w miejscowościach wiejskich), a także bardzo słabo rozwinięta sieć dróg rowerowych, które mogłyby stanowić istotną alternatywę dla transportu samochodowego.

Niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Jak wynika z przeprowadzonych badań warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy nie są uznawane przez mieszkańców za konkurencyjne. Blisko 60% ogółu mieszkańców uznało je za słabą stronę gmin obszaru partnerstwa, a ponad 48% młodzieży jako czynnik zachęcający do wyjazdu.

Niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy

Jak wynika z przeprowadzonych badań wysokość zarobków nie jest uznawana przez mieszkańców za konkurencyjną. Blisko 80% ogółu mieszkańców uznało ją za słabą stronę gmin obszaru partnerstwa, a ponad 70% młodzieży jako czynnik zachęcający do wyjazdu. Analiza liczby podatników uzyskujących dochód nie przekraczający płacy minimalnej świadczy o niskiej zamożności, a nawet o ubóstwie dużej części społeczności obszaru partnerstwa. Jest to poważny problem społeczny i ekonomiczny.

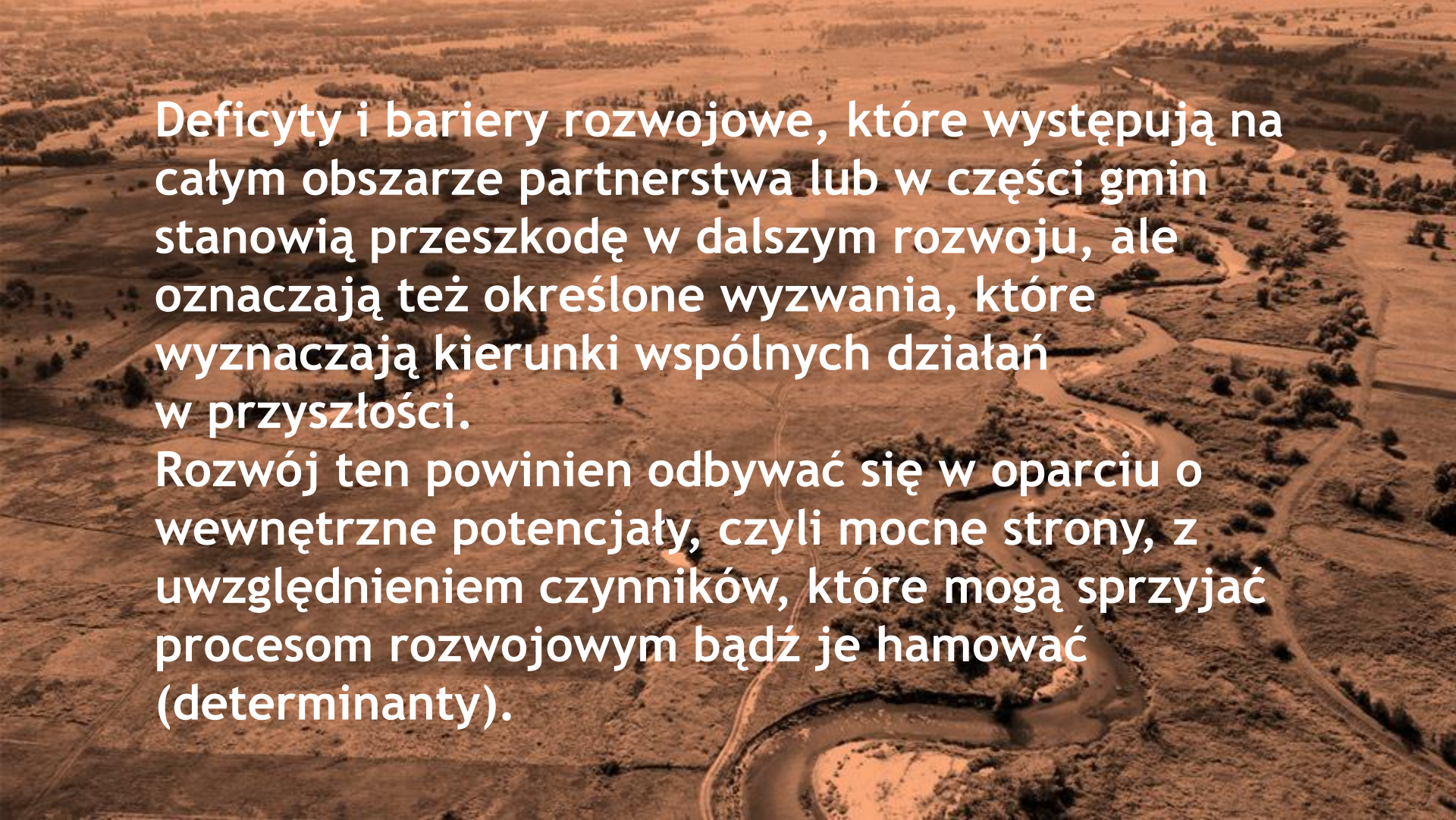
Niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy

Z ogólnej oceny wynika, iż potencjał turystyczny gmin obszaru partnerstwa jest umiarkowany, a turystyka i przemysł czasu wolnego rozwijają się głównie za sprawą popytu lokalnego i regionalnego. Na terenie partnerskich gmin funkcjonuje niewielu przedsiębiorców z branży turystycznej, którzy realnie uprawiają turystykę.

Szansą na jej rozwój jest współpraca z miejscowościami uzdrowiskowymi oraz działającymi lokalnie przedsiębiorcami. Niezbędne jest także stosowanie rozwiązań marketingowych wokół elementów potencjału turystycznego oraz ich komercjalizacja.

Niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców

Z badań przeprowadzonych w ramach projektu CWD wynika, iż jedynie niewielki odsetek mieszkańców angażuje się w działania na rzecz lokalnej społeczności. Aktywni społecznie mieszkańcy obszaru partnerstwa najchętniej zrzeszają się w ramach OSP, KGW lub innych organizacji funkcjonujących lokalnie. Zdecydowana większość społeczeństwa preferuje jednak postawę bierną – mieszkańcy chętniej korzystają z dostępnej lokalnie oferty, rzadziej decydują się na jej aktywne współtworzenie.

An aerial photograph of a dry, brown landscape with a winding river. The river flows from the top right towards the bottom center, forming a large loop. The surrounding land is sparsely vegetated with small, dark trees and shrubs. The overall tone is warm and desaturated, emphasizing the arid environment.

Deficyty i bariery rozwojowe, które występują na całym obszarze partnerstwa lub w części gmin stanowią przeszkodę w dalszym rozwoju, ale oznaczają też określone wyzwania, które wyznaczają kierunki wspólnych działań w przyszłości.

Rozwój ten powinien odbywać się w oparciu o wewnętrzne potencjały, czyli mocne strony, z uwzględnieniem czynników, które mogą sprzyjać procesom rozwojowym bądź je hamować (determinanty).

An aerial photograph of a river valley. The river is dark and winds through a landscape of brownish-yellow fields and scattered trees. The terrain appears to be a mix of agricultural land and natural vegetation. The lighting is warm, suggesting a late afternoon or early morning setting.

**Determinanty potrzeb rozwojowych
obszaru partnerstwa Ponidzie
zaprezentowano w układzie SWOT na
slajdach nr 16-21**

Mocne strony

-
- walory przyrodniczo-krajobrazowe
 - walory kulturowe i turystyczne
 - poczucie bezpieczeństwa
 - poczucie tożsamości lokalnej, patriotyzm lokalny
 - wysoka jakość przestrzeni publicznych
 - dogodne warunki do rozwoju rolnictwa i produkcji rolno-spożywczej (położenie, gleby, klimat)

Słabe strony

- niska dostępność komunikacyjna
- niska dostępność dobrze płatnych i atrakcyjnych miejsc pracy
- niedorozwój infrastruktury sieciowej
- niedorozwój infrastruktury okołoturystycznej, kulturalnej, rozrywkowej
- niedorozwój oferty kulturalnej i rozrywkowej
- słabe warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy
- mała liczba firm z branży turystycznej
- słaba promocja regionu, brak marki regionu (Ponidzie)

Szanse

-
- zatrzymanie mieszkańców
 - wspólna wizja rozwoju partnerskich JST
 - integracja działań prorozwojowych
 - intensyfikacja współpracy z liczącymi się ośrodkami turystycznymi w regionie
 - intensyfikacja współpracy międzysektorowej
 - rozwój nowoczesnego, ekologicznego rolnictwa
 - profesjonalizacja branży turystycznej i przemysłów czasu wolnego

Szanse cd.

-
- wzmocnienie marki i rozpoznawalności obszaru partnerstwa, w tym produktów lokalnych
 - stabilizacja sytuacji finansowej JST
 - tworzenie dobrego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości
 - angażowanie się mieszkańców i przedsiębiorców we współpracę na rzecz rozwoju

Zagrożenia

- zanik usług publicznych i rynkowych
- wzrost kosztów usług
- pauperyzacja społeczeństwa
- zmiany klimatyczne
- "wysysanie" zasobów do bardziej atrakcyjnych ośrodków miejskich
- pogarszanie się parametrów środowiskowych
- brak środków finansowych na rozwój, w tym na realizację kapitałochłonnych przedsięwzięć infrastrukturalnych

Zagrożenia cd.

- przewaga konkurencyjna liczących się ośrodków turystycznych w województwie

An aerial photograph of a dry, brown landscape with a winding river. The river flows from the top right towards the bottom center, forming several meanders. The surrounding land is sparsely vegetated with small, dark trees and shrubs. The overall color palette is dominated by warm, earthy tones of brown and tan.

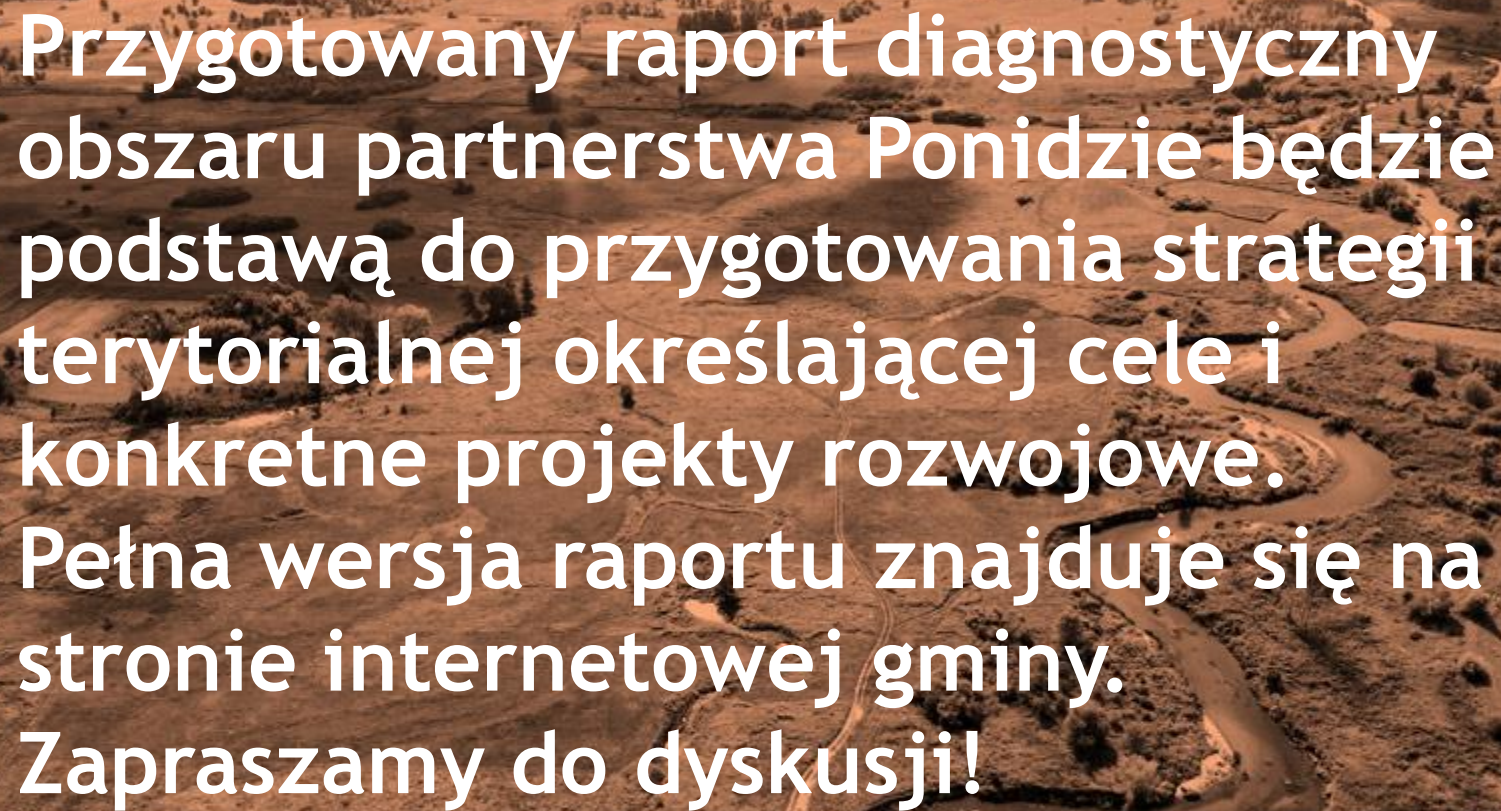
**Kluczowe wyzwania oraz kierunki
strategicznej interwencji
zaprezentowano na slajdach nr 25-26**

Kluczowe wyzwania, kierunki strategicznej...

-
- **transport i komunikacja** - poprawa dostępności komunikacyjnej, rozwój ścieżek pieszo-rowerowych,
 - **środowisko naturalne** - ograniczenie niskiej emisji, wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
 - **turystyka i przemysły czasu wolnego** - turystyczne zagospodarowanie obiektów zabytkowych, rozwój bazy okółoturystycznej, sportowo-rekreacyjnej i tej służącej kulturze, wzrost jakości i dostępności oferty sportowej, rekreacyjnej, kulturalnej

Kluczowe wyzwania, kierunki strategicznej...

-
- **infrastruktura komunalna** - budowa kanalizacji sanitarnej,
 - **promocja** - budowa marki regionu i produktu, kreowanie wizerunku,
 - **gospodarka i przedsiębiorczość** - tworzenie rynku zbytu produktów rolno-spożywczych, wykorzystywanie nowoczesnych i ekologicznych rozwiązań w rolnictwie, świadczenie specjalistycznego doradztwa dla przedsiębiorców, pobudzanie przedsiębiorczości, kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości

An aerial photograph of a rural landscape featuring a prominent, winding river that meanders through the terrain. The land is divided into various plots, some of which appear to be agricultural fields. The overall color palette is warm, dominated by browns and oranges, suggesting a dry or autumnal setting. The text is overlaid on the left side of the image in a bold, white, sans-serif font.

**Przygotowany raport diagnostyczny
obszaru partnerstwa Ponidzie będzie
podstawą do przygotowania strategii
terytorialnej określającej cele i
konkretne projekty rozwojowe.
Pełna wersja raportu znajduje się na
stronie internetowej gminy.
Zapraszamy do dyskusji!**